

DÔVOD HODNÝ OSOBITNÉHO ZRETEĽA NA NEODMIETNUTIE NEPRÍPUSTNEJ ÚSTAVNEJ SŤAŽNOSTI

Dôvodom hodným osobitného zreteľa podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde na neodmietnutie podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde neprípustnej ústavnej sťažnosti môže byť to, že ústavnou sťažnosťou sa žiada vysloviť porušenie základných práv a slobôd uznesením súdu prvej inštancie v civilnom spore, proti ktorému je odvolanie prípustné, v situácii, keď najvyšší súd v rozhodnutí zverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky nesprávne uviedol, že proti takémuto uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia odvolanie nie je prípustné.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 674/2025 z 15. januára 2026)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **mesta Košice**, Trieda 48/A, Košice, zastúpeného ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Ján Tokár, spol. s r.o., Werferova 1, Košice, proti uzneseniu Mestského súdu Košice sp. zn. 93Cb/22/2025 z 13. augusta 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Mestského súdu Košice sp. zn. 93Cb/22/2025 z 13. augusta 2025 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Uznesenie Mestského súdu Košice sp. zn. 93Cb/22/2025 z 13. augusta 2025 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a tieto zaplatiť jeho advokátovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :**I.**

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením mestského súdu o zamietnutí jeho návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia.

II.

2. Okresný súd uznesením zo septembra 2021 na návrh žalujúceho nájomcu žalovanému sťažovateľovi ako prenajímateľovi neodkladným opatrením uložil, aby nájomcu neobmedzoval v užívaní nebytového priestoru v mestskej plavárni. Odôvodnil to tým, že nájomca spochybnil platnosť odstúpenia sťažovateľa od nájomnej zmluvy pre neplatenie nájomného a sťažovateľ ho odpojil od energií, čím ho obmedzil pri užívaní nebytového priestoru. Krajský súd uznesením z februára 2022 neodkladné opatrenie okresného súdu potvrdil. Doplnil, že nájomca do prenajatých nebytových priestorov investoval, čo umocňuje pochybnosti o dlhu nájomcu na nájomnom. O na neodkladné opatrenie nadväzujúcej žalobe nájomcu mestský súd rozsudkom z marca 2024 určil, že nájom nájomcu k nebytovému priestoru v mestskej plavárni trvá.

3. Vo vzťahu sťažovateľa a nájomcu krajský súd uznesením zo septembra 2024 na návrh sťažovateľa neodkladným opatrením nájomcovi uložil zdržať sa užívania nebytového priestoru v mestskej plavárni do skončenia konania o žalobe sťažovateľa o vypratanie nebytového priestoru. Vychádzal z toho, že sťažovateľ rekonštruje mestskú plavárňu a dôjde k zmene jej užívania, pričom nemožnosť realizácie rekonštrukcie pre užívanie nebytových priestorov nájomcom na základe skoršieho neodkladného opatrenia je bezprostrednou hrozbou pre realizovanú rekonštrukciu. Nevyhovením návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia by sa zastavila rozsiahla rekonštrukcia a prestavba mestskej plavárne, ktorá je verejným záujmom.

4. Mestský súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením zamietol už druhý návrh sťažovateľa na zrušenie neodkladného opatrenia zo septembra 2021. Nestotožnil sa s jeho tvrdením, že nebytový priestor prestavbou mestskej plavárne zanikol, keďže sa zmenila len jeho plocha, v časti výmery aj po prestavbe existuje a sťažovateľ ho ponúka do nájmu. Podľa mestského súdu dispozičné zmeny (premenovanie a prečíslovanie priestorov) nespôsobujú zánik predmetu nájmu a sťažovateľ neosvedčil, že nájom netreba ďalej chrániť. Okrem toho mestský súd poukázal na neprávoplatné rozhodnutie z marca 2024 o trvaní nájmu s tým, že účelom neodkladného opatrenia nie je zhoršiť postavenie strán sporu do jeho právoplatného skončenia. Mestský súd sťažovateľa poučil, že proti jeho uzneseniu sa možno odvolať.

III.

5. Sťažovateľ § 357 písm. e) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a prípustnosť ústavnej sťažnosti interpretuje tak, že odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zrušení neodkladného opatrenia, no nie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na jeho zrušenie. Namietla, že mestský súd mu nedoručil vyjadrenie nájomcu k jeho návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia, hoci v ňom boli uvedené nové skutočnosti a dôkazy. Mestskému súdu vytyka, že napriek tomu, že neodkladné opatrenie presne špecifikuje nebytový priestor výmerou, rekonštrukciou mestskej plavárne sa výmera zmenšila, s čím sa mestský súd vyrovnal strohým tvrdením o trvaní nájmu. Sťažovateľ zdôrazňuje, že nájomca priestor nevyužíva od roku 2023, čo viedlo k zániku potreby bezodkladnej úpravy pomerov. Mestský súd taktiež pochybil, keď nezohľadnil neodkladné opatrenie krajského súdu zo septembra 2024, ktorým bolo nájomcovi uložené zdržať sa užívania nebytového

priestoru. Poukazuje na to, že exekučný súd mu na základe neodkladného opatrenia zo septembra 2021 ukladá pokuty, čo mu znemožňuje získať dotáciu.

6. Mestský súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie nie je v neprospech sťažovateľa a sťažovateľ proti nemu nepodal odvolanie napriek tomu, že ho súd o tejto možnosti poučil. Poukázal na to, že z dôvodu späťvzatia žaloby zo strany sťažovateľa bolo v septembri 2025 zastavené konanie o vypratanie nehnuteľnosti, čoho následkom bol zánik neodkladného opatrenia zo septembra 2024 nariadeného krajským súdom, ktorým uložil nájomcovi zdržať sa užívania nebytového priestoru v mestskej plavárni do skončenia konania o žalobe sťažovateľa o vypratanie nebytového priestoru. Z pripojeného uznesenia vyplýva, že toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť v októbri 2025 po začatí konania na ústavnom súde. Zúčastnená osoba sa napriek výzve k ústavnej sťažnosti nevyjadřila.

IV.

7. Ústavná sťažnosť je vzhľadom na to, že proti uzneseniu mestského súdu bolo možné podať odvolanie podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) neprípustná. Odvolanie je právnym prostriedkom nápravy, ktorý sťažovateľovi priznáva § 357 CSP, podľa ktorého odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o... d) návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia... a e) zrušení neodkladného opatrenia... podľa § 334 a § 335 ods. 1 CSP. Napriek tomu ústavná sťažnosť nebola odmietnutá. Dôvodom hodným osobitného zreteľa podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde bolo to, že najvyšší súd v kvalifikovane publikovanom rozhodnutí (5Obdo/37/2021, R 6/2023) zaujal pre všeobecné súdy relevantný, no nesprávny právny názor, z ktorého sťažovateľ aj pri poučení mestského súdu mohol objektívne vyvodiť, že proti uzneseniu mestského súdu nebolo prípustné odvolanie.

8. Podľa tohto právneho názoru proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým bol zamietnutý návrh na zrušenie nariadeného neodkladného opatrenia, nie je odvolanie prípustné. Najvyšší súd to odôvodnil zámerom zákona pripustiť odvolanie, len ak v trvaní neodkladného opatrenia nastane zmena, teda nie vtedy, keď jeho dôvody stále trvajú. S týmto vnútorne rozporným argumentom sa nemožno stotožniť. Je tomu tak preto, že podstatu rozhodnutí o nariadení neodkladného opatrenia a dôvodoch na jeho zrušenie od seba nemožno oddeliť. Podstatou oboch rozhodnutí nevyhnutne musí byť vždy i to, či sú dané dôvody či už nariadenia, alebo trvania takéhoto opatrenia. Prípustnosť opravného prostriedku nemôže byť závislá len od výsledku rozhodnutia súdu prvej inštancie. Pri výklade ustanovení § 357 písm. d) a e) CSP nie je dôvod použiť len gramatickú metódu výkladu a rozhodujúci argument vyvodiť z porovnania spojení „proti uzneseniu... o návrhu na nariadenie“ a „proti uzneseniu o zrušení“. Je tomu tak preto, že či už nariadenie, alebo trvanie neodkladného opatrenia majú rovnaké, no stále potencionálne meniace sa predpoklady vyjadrené v § 325 ods. 1 a § 326 ods. 1 CSP. Ich podstatou je to, že neodkladné opatrenie možno nariadiť, a teda neodkladné opatrenie môže trvať len vtedy, ak je stále prítomná potreba bezodkladnej úpravy pomerov či obava z ohrozenia exekúcie, a len vtedy, ak dochádza k ochrane hodnoverne osvedčeného

nároku. Opačný prístup by mohol viesť, tak ako to bolo v prípade sťažovateľa, k protichodným rozhodnutiam súdov prvej a druhej inštancie.

9. K tomu treba doplniť, že § 357 písm. e) CSP odkazuje na § 334 CSP, podľa ktorého súd na návrh neodkladné opatrenie zruší, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené, a na § 335 ods. 1 CSP, podľa ktorého neodkladné opatrenie nariadené po začatí konania vo veci samej súd prvej inštancie aj bez návrhu zruší rozhodnutím, ktorým žalobu odmieta alebo zamieťa alebo ktorým konanie vo veci samej zastavuje. Z týchto ustanovení vyplýva, že neodkladné opatrenie možno zrušiť na návrh a aj bez návrhu. Preto je potom pochopiteľné, že § 357 písm. e) CSP používa všeobecnejší pojem uznesenia súdu prvej inštancie o zrušení neodkladného opatrenia, a nie uznesenia súdu prvej inštancie o návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia. Z tohto potom treba vyvodiť, že odvolanie je prípustné proti každému uzneseniu súdu prvej inštancie či už o zrušení neodkladného opatrenia, alebo zamietnutí návrhu na jeho zrušenie.

10. Posudzovanie podmienok na zrušenie neodkladného opatrenia, rovnako ako v prípade jeho nariadenia, je primárne vecou všeobecných súdov. K ústavným sťažnostiam, v ktorých sa namieta porušenie ústavných práv rozhodnutím o týchto opatreniach, treba pristúpiť zdržanlivo. Nielen preto, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností strán nezasahuje konečným spôsobom (IV. ÚS 82/09). Zasiahnuť do týchto rozhodnutí možno iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 65/2021). Výnimočnosť zasahovania ústavného súdu do rozhodnutí o neodkladných opatreniach neznamena, že tieto sú úplne mimo rámca ústavnoprávneho prieskumu. Ak sú dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie o neodkladnom opatrení, zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, možno konštatovať zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia (III. ÚS 104/2013).

11. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musí byť zrejmé, že sa vysporiadal so všetkými pre rozhodnutie podstatnými skutočnosťami objasňujúcimi skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie všeobecného súdu, ktoré stručne, jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 54/2019, III. ÚS 540/2024).

12. Predpokladom pre zrušenie neodkladného opatrenia podľa § 334 CSP je odpadnutie dôvodov, pre ktoré bolo nariadené. Napriek tomu, že sťažovateľ vo svojom návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia uviedol, že z dôvodu rekonštrukcie došlo k zániku niektorých nebytových priestorov, ktoré boli v neodkladnom opatrení špecifikované čo sa týka čísla miestností a ich výmery, mestský súd sa len obmedzil na konštatovanie, že táto dispozičná zmena nemá vplyv na existenciu prenajatých priestorov, pretože tieto priestory naďalej existujú v čiastočnom rozsahu vymedzenom ich výmerou.

13. Mestský súd sa nevyrovnal s otázkou dopadu dispozičných zmien na materiálnu vykonateľnosť nariadeného neodkladného opatrenia. Mestský súd mal tiež posúdiť, či vzhľadom na zmeny, ktoré nastali od roku 2021, je vôbec potrebné nájomcovi naďalej poskytovať ochranu neodkladným opatrením, keďže je sporné, či vôbec existujú nebytové priestory, v ktorých by mohol vykonávať svoju podnikateľskú činnosť a či nájomca svoju podnikateľskú činnosť na základe nariadeného opatrenia v nebytových priestoroch aj skutočne vykonáva. Účelom súdnej ochrany prostredníctvom neodkladného opatrenia nemá byť poskytnutie formálnej ochrany bez reálneho dopadu na práva a povinnosti strán konania. To platí o to viac, že v čase rozhodovania mestského súdu existovali dve neodkladné opatrenia s protichodnými výrokmi, pričom ústavnou sťažnosťou napadnuté rozhodnutie žiadnym spôsobom neprispelo k odstráneniu tohto celkom neprijateľného stavu spôsobeného neskorším nariadením neodkladného opatrenia krajským súdom v prospech sťažovateľa.

14. Tieto nedostatky v odôvodnení ústavnou sťažnosťou napadnutého rozhodnutia odôvodňujú vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu. V súvislosti s vyslovením tohto zisteného porušenia základného práva sťažovateľa bolo rozhodnutie mestského súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy zrušené s tým, že vec sa mu vracia na ďalšie konanie, v ktorom bude nevyhnutné vysporiadať sa s tým, či vôbec trvá stav potreby neodkladnej úpravy pomerov, pre ktorý bolo v roku 2021 nariadené neodkladné opatrenie. Taktiež bude potrebné posúdiť dopad stavebných úprav na materiálnu vykonateľnosť nariadeného neodkladného opatrenia.

15. Nebol dôvod ústavnej sťažnosti vyhovieť v časti namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ten sa spravidla neaplikuje na rozhodovanie o neodkladných opatreniach. Možno ho aplikovať len výnimočne, ak sú predbežné opatrenia rozhodujúce pre občianske práva sťažovateľa a ak si to charakter predbežného rozhodnutia výnimočne vyžaduje, pretože predbežné opatrenie bolo drastické, vyrovnalo sa zásahu rozhodnutia vo veci samej alebo ovplyvnilo práva strán na podstatnú dobu [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 15. 10. 2009 vo veci Micallef v. Malta, sťažnosť č. 17056/06, body 74 a 75]. Tak to v prípade namietaného uznesenia nie je, keďže o určení toho, či nájomný vzťah medzi sťažovateľom a nájomcom trvá, bude rozhodnuté vo veci samej (III. ÚS 353/2023).

16. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Ich výška 949,17 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti – 2 x 371 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 14,84 eur) zvýšené o daň z pridanej hodnoty, pretože advokát sťažovateľa je platiteľom tejto dane.